



EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglašje se računa po tarifi v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnica in javnostažale, do- mači oglašje itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje spre- jema upraviteljsko uradno Molino pic- colo št. 3, II. nadst. Odprte reklamacije so proste poštnine.

V edinosti je moč!

Po deželnozborskih volitvah na Kranjskem.

Dobro in resno premišljena je bila naša be- seda, da z ozirom na sedanje resnično vodstvo konservativne stranke na Kranjskem bi morali le obžalovati, ako bi bila ta stranka pri deželnozborskih volitvah na Kranjskem zma- gala na vsej črti, to je: ako bi bila dobila v roke vse mandate razun onih, s kojimi svobodno in neoporečno razpolagajo — Nemci. Okolnost pa, da je teh mandatov, ki so nemška last, celih najmanj, torej tretjina vse zbornice, nam še le pred očuje živo in pla- tično, koli poguben je bratomorni boj — da je ta boj pravo za pravo izdajstvo na naši narodni bodočnosti.

In ako povemo, da se je ta bratomorni boj prav začel še le potem, ko je nastopilo sedanje vodstvo konservativne stranke na Kranjskem, povedali smo menda — vse! Gotovo pa več, nego je treba, da dokažemo, da ne bi bila ravno sreča za narod sloven- ski, ako ne bi bilo v narodni stranki nika- kega protitežja poznanim težnjam sedanjega vodstva konservativne stranke na Kranjskem.

Mi smo vedeli že davno in to pesem je divkal sleherni vrbec gori po strehah, da faktični vodja konservativne stranke na Kranj- skem ni nihče drugi, nego prevzvišeni vla- dika ljubljanski, knezoškof Mis- sia. Temu domnevanju se je sicer opo- rekalo trdovratno s konservativne strani, ali ko je prišel resni trenotek volilne borbe, ko ni bilo več mogoče drugače, nastopil je na pozorišče vodja sam z vso svojo avtoriteto. Okrožnica prevz. vladike ljubljanskega do- podrejene mu duhovščine povodom deželno- zborskih volitev na Kranjskem je razpršila zadnje sled dvoma glede na vprašanje: k do je resnični vodja konservativni stranke na Kranjskem?!

Premisljivi knezoškof Missia vodja konservativne stranke na Kranjskem! To je menda med najvažnejšimi momenti za presojo postanka in pravi sedanjega domačega boja med Slovenci, kajti ime prevzvišenega znači — program! To je tisti program, kojega o- životvorenju je z vso svojo zgovornostjo gla- dil pot veleučeni g. dr. Mahnič v Gorici. A da bi bili v tem programu pogoji za krepak naroden polet, tega nam menda ne bo- de hotel trditi niti najverniji politični somišljenik njegove prevzvišenosti.

Toda, prosimo vas, spoštovana konser- vativna gospóda, da se razumemo. Cerkve- nemu dostojanstveniku, brižnemu dušnemu voditelju svojih ovčic, biskupu Misii: ono iskreno spoštovanje, ono neomejeno udanost in ono ljubezen, koje je dolžan sleherni ver- nik svojemu pastirju. Mi pa govorimo danes o deželnozborskih volitvah, a volitve so vsa- kako čin — političke stvari. Ne o škofu Mis- sii, ampak o voditelju konservativne stranke na Kranjskem, o politiku Misii nam je

govoriti na tem mestu. S, tem da ločimo politika od cerkvenega dostojanstvenika, spolnjujemo le oni zlati nauk, kojega daje Poljakom sam — Lev XIII! Ta premodri glavar cerkve katoliške je po- godil svojim prosvetljenim duhom, koliko so grešili Poljaki in koliko je ta greh škodo- val katoliški cerkvi, da so sleherni političko vprašanje upravljali v zvezo z — vero.

V boju med narodno in konservativno stranko na Kranjskem velja poslednji geslo: vera je v nevarnosti! Ali mi se spominjamo, da je starejši del kranjske duhovščine že deloval v oni dobi, v sedemdesetih letih, ko je vladal v Avstriji prek in prek židovsko- liberalni zistem, ko so odločnejši škofje mo- rali v zapore — Rudiger —, ko je bila vera gotovo bolj v nevarnosti nego je danes, ko veje po vsej Evropi zopet bolj konservativni duh, ko se je ljulstvo vzdramilo iz omotice, v koje so je zazibale blesteče in mamljive fraze sleparskega libe- ralizma. In vendar je ta starejša duhovščina ves čas — ako abstrahujemo od kratkega, a nevsječnega intermezza borbe med Mlado- in Staroslovenci — delovala zlošno s posvetnim razumnostvom za idejo narodnega preporoda našega, torej za danes toli obrekovano na- rodno idejo. A oglašje naj se, kdor more trditi, da je tedanje sodelovanje kranjske duhovščine le za las škodilo veri! Mar se ta duhovščina tedaj ni zavedala svojih pastirskih dolžnosti, mar je prišla še le sedaj, na svoja stara leta, do zavesti, da stoji verska stvar — kraj propada?! Mar so bili Pogačarji in Gogole manje vestni v izvrševanju svojih višjepastirskih dolžnosti, nego je sedanji biskup ljubljanski, premilost- ljivi Jakob Missia?! Ali so bila tedaj kato- liška načela druga nego so danes?!

Ne ne, le narodno-politiški nazori Go- gole in Pogačarja so bili drugi, nego so oni biskupa Missie, vrhnega voditelja konservativne stranke na Kranj- skem. Ta okolnost je važna; to okolnost mora poštovati vsakdo, kdor hoče prav razumeti razloge, ki nas silijo, da se moramo čisto postaviti po robu stranki, koje vodi premilost- ljivi biskup ljubljanski.

Po mnogoletnem bivanju sedanjega škofa ljubljanskega — med Nemci, je pač umevno, da v njegovem srcu ni moglo poznati krep- kih kalih pravo razumevanje narodnih potreb in idealov naroda slovenskega in da je v tem pogledu, če že ne Nemeč, gotovo indiferentist. S to trditvijo nikakor ne delamo krivice premilostljivemu škofu, saj so nazori njegovi v tem pogledu dovolj jasno povedani v programu veleč. gosp. dra. Mahniča; a kdo ne vé, da je program veleč. g. Mah- niča pravo za pravo program ljubljanskega škofa samega?! Gosp. dr. Mahniče je postavil na indeks vse naše narodne borbe, vsa na- rodna načela, vsa naša narodna društva, vso

svojem minuciozno temeljitem, slavnostnem govoru z neopisnim veseljem konstatoval, da je g. Navratil specialiteta mej slovenskimi pisatelji, kor on jedini ni zagrešil v vsem svojem življenju prav nobene — pesni! Splošno strmenje! Je li mogoče — toliko ju- naštvu! G. Navratil je poskočil v oči svojih lojalnih slavljenec kar za tri kline višje. — Toda ojoj! Glej, gospod slavljenec se dvigne izza mize, zmaje se svojo sivo glavo, da so se zvalili njegovi do ramen segajoči, bujni, grivati lasje z leve na desno stran, in izza njegovih brezobnih ust začuli smo tožen vzdih, pa besede:

„Žal, tisočkrat žal; gosp. dr. Matija se britko moti, — še celo jaz sem zagrešil v mladosti cele — tri pesni!“

Kdo se bi torej čudil, da je zašel tudi Milan Tiček enkrat mej — pisatelje! A samo enkrat!

našo literaturo, malone vse naše pisatelje, in ako bi bilo po njegovem, imel bi poznejši spisovatelj literarne zgodovine Slovencev iz sedanje dobe opraviti le — z drom. Mahni- čem. Program dra. Mahniča ne zameče le morebitnih gnilih vzrastkov ali nedostatkov, ampak zameče vse, kar bode v oči neprija- telje narodnega obstanka našega. Veleč. g. Mahnič je sploh izrekel svojo ob- sodbo nad vsem našim natridesetletnem na- rodnom delu, izreki, da smo pravo za pravo služili poganstvu, kajti narodna ideja je po njegovem — poganstva izvora. Mi pa vemo, da so tudi različne narodnosti delo Stvarnikovih rok!

Prevzvišeni vladika Jakob Missia pa je vrhovni zaščitnik veleučnega dr. Mahniča; vodja konservativne stranke na Kranjskem vrši redko odločnostjo le to, kar piše dr. Mahnič.

Kar hočemo povedati sedaj, je jako koč- ljiva stvar in ni lahko govoriti o njej. Ali kakor smo bili odkritosrčni na adresu „Na- rodovcev“, tako hočemo govoriti odkrito tudi do „Slovenčevcev“! Utrjano naše uver- jenje je namreč to, da so oni, ki so delovali na to, da je ravno biskup Missia prišel na Kranj- sko, malce vendar le mislili na njega političko-narodne nazore. A to so tisti krogi, kojim se je duhovščina kranjska videla — preveč narodna. To isto misel je o neki priliki kaj drastično iz- razil neki župnik istrski, vskliknivi, da ima minister Gautsch na Kranjskem svojega sek- cijskega načelnika! Kako sodi danes baron Gautsch o narodnih zahtevah Slovencev, ne vemo — dasi pravijo, da se je nekako pre- levil — ali to vemo le predobro, kako je sodil v dobi prvega ministriovanja svojega. O tem bi nam znala zapeti ne baš prijetno pesem tudi posl. Klun in Šuklje, o kojima pač ne bi hoteli trditi, da sta nar. radikalca.

Toliko o vodstvu narodne stranke na Kranjskem. Iz tega, kar smo povedali tu, je lahko sklepati, zakaj ne moremo, pri najbolji volji, gojiti zaupanja do tega vod- stva, kolikor se dostaje nazorov istega o narodnem vprašanju. Pri tem nezaupanju pa nečemo vztrajati trdovratno, kakor hitro nas pouče avtoritativne izjave in de- ja- nja, da smo se motili. Prvi čin v našo „pa- cifikacijo“ pa bi moral biti ta, da se konser- vativna stranka povrne na ono narodno sta- lišče, na kojem je stala svojedobno vsa duhovščina.

Politiške vesti.

V Trstu, dne 5. decembra 1895.

Državni zbor. Proračunski odsek jo večeraj vsprejel finančni zakon za leto 1896, po kojem znašajo državni izdatki 662.317.082 gld., dohodki pa 663.752.808 gld., prebitek bi znašal torej 935.826 gld.

Kakó in zakaj pa je zasel samo enkrat konja prozajiske Muze ter kako in zakaj ni sedel nikdar več nanj, povem naj vam v le- dečem po stenografskem zapisniku njegovih besedij!

Tiček in pisatelj teh vrstic sedita na verandi jedine jedinate Novomeške kavarne; pred seboj na mizi imata šestorico botelj Reinighausovega piva. Tiček ima pred seboj tudi kup starih pisem in zarmenel izrezek časnika.

„Imaš-li vse pripravljeno?“, vprašal me je Tiček, odpenjajoč si po vrsti gumbe telov- nika, ki je oklepal njegov trebušček — a la globus.

„Imam. Kar začni Tiček! — Kadar se vsopesh, pa odpočij svoja pluća, tersi namoči grlo! Torej: efeta!“

(Dalje prih.)

Borba za slovensko šolo v Gorici.

Našim čitateljem so znani dogodki iz Go- rice. Strune so zelo napete v poslednji čas in ne vemo res, kako se bodo razvijali do- godki, ako vlada skoro ne nastopi z vso odločnostjo proti zares nečuvni nestrpnosti in drznosti laške gospóde. Šolsko vprašanje goriško je rešeno in — vendar ni rešeno, ker mestna občina v svoji jednostranosti noče poznati nikake avtoritete. Taki odnošaji so nezdravi in morejo le vekšati ogorčenje med večino prebivalstva. Da-li je pa previdno ogorčati ljudstvo v takih kritičnih časih, o tem naj sodijo bistrim vidom in avstrijskim srcem možje, ki so pri oblasti. Toda ako hočejo soditi prav, sneti morajo motna očala starih, zgrešenih tradicij in predsodkov. Za- časno je vlada odložila definitivni odgovor na upornost mestne občine s tem, da je dovolila Slogini šoli denarno podporo. Kakor čujemo je s to podporo zagotovljeno nadaljevanje šole le do božičnih praznikov. Še malo dnij torej, in vlada bode morala vendar le ugrizniti v kisló jabolko, pokazati bode morala svojo barvo, povedati bode morala, da-li stoji na strani onih, ki doprinašajo žrtve za svoje najnaravnije kulturne potrebe, ali pa na strani onih, ki ne privoščijo niti du- ševnega kruha svojim sodeželanom, dasi so jih v to obsodile vse instance.

Volitve v Pragi. Včeraj so se vršile ožje volitve za mestni zastop. Izvoljeni so bili trije Staročehi in en Mladočeh. Občinski zastop je sedaj sestavljen iz 41 Mladočehov in 49 Staročehov.

Papežev konzistorij obstoji sedaj iz 34 italijanskih in 38 tujih kardinalov. Od kardinalov, imenovanih po blagopokojnem Piju IX, živi jih le še šest. Pod vladanjem Leva XIII umrlo je vsega ukup 105 kardi- nalov, pod vladanjem Pija IX pa 132. Ne- davno sta bila imenovana kardinaloma tudi avstrijska škofa Haller in Sembratovič.

Položenje na Vstoku. Položaj se je zopet poostiril, ker sultan absolutno noče dati dovoljenja, da bi vsaka sila nastanila ob Bostoru še po jedno štacijsko ladijo. Po- slaniki so predložili turški vladi ultimatum, v kojem zahtevajo, naj se vlada izreče te- kom treh dni. Turška vlada pa je baje od- govorila, da raje pretrga diplomatske zveze z vsemi onimi velesilami, kojih ladije bi se s- silo nastanile ob Bosporu, nego bi dala tako dovoljenje. Sultan je baje poslal kralju Um- bertu pismo, v kojem zatrja istemu, da se trudi po vsej svoji moči, da bi pomiril dr- žavo. Komisija, koje je imenoval sultan za preiskavo odnošajev v azijski Turčiji, je že dospela v Erzerum, ona, za evropsko Turčijo pa odpotuje v petek iz Carigrada.

Različne vesti.

Imenovanje pri financi. Ces. kr. namestnik v Trstu kot predsednik finančnega ravnatelj- stva imenoval je: davkarskega kontrolorja Karla Favettija davkarjem v IX. pl. raz.; davkarskega pristava Ivana Volčiča dav- karskim kontrolorjem v X. pl. raz.; davkar- skega vezbenika Josipa Katarina pristav- vom v XI. pl. raz.; užitničnega davkarja na Greti, Jurija viteza Fichtla vodjom novega carinskega urada v Opatiji; carinskega asistenta Arturija Goldmayerja voditeljem carinskega urada v Poreču; carinskim asis- tentom pa vezbenike Frana Boskija, Atilija Walluschnigga (Valušnik) in Karla Kastnerja.

Mestni svet tržiški. Poročilo o nocoj- snji seji mestnega sveta tržiškega priobčimo v prihodnjem izdanju. Tu omenjamo le, da je bil pred nadaljevanjem razprave o občin- skem proračunu avrščen tudi predlog o uve- denju plinove razsvetljave v mestni klavnici. Cevi za plin naj bi položili preko Škednja.

PODLISTEK.

§. 19.

Črtica izza mučenjskih dni pisateljevanja Mil. Tička.

„Greif nur hinein in's volle Menschenleben,
Und wo du's packst, ist's interessant!“
Goethe: Faust I.

Ni ga menda izobraženca, ki ni vsaj jedenkrat zajezdil muhastega Pegaza, hotel ga spraviti ali v pesniški kalop ali proza- jiški trap, in skoro vsi so imeli pri svojih Parnaških jezah smolo, da jih je krilata mrha položila nemilo na tla v — blamažo. Nu, zbiraše svoje razrahljane kosti, deklamovali se si redno vsi:

„Solamen miseris:

Socios habere malorum“,

ali pa po naše: Prvi nistem — zadnji ne na svetu!

Ko se je praznovala sedemdesetletnica starine slovenskih pisateljev, g. Ivana Nav- ratila na Dunaju, tedaj je g. dr. Murko v

— Potem pride na dnevni red ponudba, da se odpravi velika vojašnica iz mesta. O tej ponudbi stavi mestna delegacija konkreten predlog.

Duo quum faciunt idem, non est idem, ali po naše: Ako dve osebi storiti jedno in isto, to vendar ni jedno in isto. Ta latinski rek nam je došel na um, ko smo se spomnili, kako je vrli „Il Piccolo“ ropotal in — lagal, ko so svoječasno obiskali šolski otroci razstavo plastične podobe bitke pri Kustoci. Takrat je „Piccolo“ lagal, da so dobili vsi otroci nalog, da morajo ogledati si to podobo in pretakati je krokodilske solze v imenu ubogih starišev, ki so morali (?) zavreči 5 nč. jedino le v ta namen, da si otroci ogledajo podobo bitke, o kateri ne razumejo ničesar. Umevno je, da lahonskim Židom okolo „Piccola“ ni bilo po volji, da doznajo celó nežni otroci, kakó so bili pri Kustoci Lahi tepeni. Nemilo jim je bilo seveda tudi to, da se v očigled takim dejstvom vzbujajo v nežnih otroških srcih avstrijski patrijotizem in ponos, seveda na škodo — laškemu patrijotizmu, katerega goje nekateri v Trstu. No, včeraj in predvčerajšnjem pa so položili stariši otrok, obiskujočih „magistrate“ šole, zopet „davek“ po 5 novč. za vsakega otroka v ta namen, da si otroci ogledajo menažerijo, nahajajočo se na Ralijevem zemljišču. Lastnik te menažerije je trd Nemec in vtaknil je lepo svotico v žep, kajti šolski otroci prihajali so skoro polnoštevilno pod vodstvom svojih učiteljev in učiteljic; poleg šolskih otrok pa je bilo mnogo takih, ki sicer ne obiskujejo občinskih mestnih šol, ampak ki so smeli pridružiti se šolski mladini, samo da so stariši položili „davek“ 5 nč. na oltar menažerije. Dovoljeno bilo je namreč, da vsako dete dovede s seboj svojega bratca ali sestrico, ali celó znanko, samo da je dotično dete položilo svoj „groš“ v prid menažeriji. O tej stvari pa vsevedni „Il Piccolo“ modro molči, molči, kakor molče tudi drugi „liberalni“ listi, ki so svoječasno kruto napadali „davek“ za ogledanje podobe bitke pri Kustoci. Mi vemo sicer, da je koristno za otroke, ako si ogledajo razne živali, vendar pa menimo, da je koristno vsaj v isti meri, da se v avstrijskih otrocih vzbujajo spomini na sijajne čine iz avstrijske zgodovine. Mar menijo gospoda, da so medvedje, levi, sloni in opice v Bergovi menažeriji važniši, nego pa razstava, koji je namen le ta, da vzbuja v srcih avstrijski patrijotizem? Zakaj se sedaj niste uprli proti „žuljavemu grošu“, kakor ste to storili svoječasno proti „grošu“ za povsem patrijotisko, toda avstrijsko podvzetje? Vidite, da so imeli stari Latinci — a ne vaši pradedje — prav, ko so rekli: „Duo quum faciunt idem, non est idem!“

Nespametna misel. Leta in leta že govorijo in razpravljajo v Trstu o nekakem „pokritem tržišču“ za zelenjad itd., kakor so taka tržišča na Dunaju, v Parizu in v raznih drugih mestih. Izborna tržaška občinska uprava pa seveda nikdar ne more prištediti potrebnega drobiža za tako zgradbo, kajti poleg strašnega primanjkljaja v občinski denarnici mora še preskrbljevati nepotrebne službe za svoje „izvoljence“, kakor je n. pr. Cairoli Rascovich itd. Zato pa vidiš v Trstu po vseh trgih branjevke, ki sede v dolgih vrstah vsaka pred svojo mizo in ki hripavim glasom hvalisajo svoje blago. Da-li pa so taka „tržišča“ na javnih trgih baš za „olepšavo“ dotičnih trgov, tega si vendar ne moremo misliti. Si. mestni magistrat tržaški pa se včasih bore malo briga za takozvani, toliko zlorabljeni „decoro della città“ in pa za pridevek „decente“. Res je, da neizprosno globi tu pa tam kojega nepredvidnega trgovca (posebno „piko“ ima seveda na slovenske trgovce), ako je ta ali oni prodajalec, ki v vrečo moke itd. stavi malko preveč izven prodajalničnih vrat. Kar pa se dostaje branjevke, tu ne gre več za „decoro“, ampak magistrat je zadovoljen, da dotične „babe“ plačajo sleherni dan svojo pristojbino za prostor, kjer čepé s svojo kramo. In baš na to stališče postavil se je menda mestni magistrat, ko so te dni podvzetni spekulantje prosili dovoljenja, da smejo odpreti „pokrito tržišče v prostorih — pod gledališčem „Politeama“. V teh prostorih bila je nekdanja elegantna kavarna danes pa dobiš tam, ako želiš, kislega zelja, jajc kruha, mesa, repe, jabolč in sploh vsakršnega daru božjega.

ki služi v tolažbo železcu. Pred gledališčem, na širnem prostoru, pa so mize branjevke, kjer si moreš omisliti salate, krompirja in celó pomeranč! Torej branjerija v gledališkem poslopju samem. Sedaj vprašamo slavni mestni magistrat: je-li služi tako „tržišče“ za okrašenje mesta? Kedar in kje je človek še čul, da služi gledališko poslopje za prodajo kislega zelja, krompirja in rib? Posebno kar se dostaje rib, umevno je, da iste s svojim „duhom“ okužajo ne le vse gledališko poslopje, ampak ves okraj. Morda hočejo s tem smrdom vabiti tujce v gledališče Politeama?

To tržišče je sicer odpomoglo potrebam prebivalstva tamošnjega okraja, toda razsoden človek mora priznati, da je bila jako nespametna misel radi umazane spekulacije pretvoriti vse pritličje krasnega gledališkega poslopja v smrdečo branjerijo. „Nespametna misel“ pravimo torej z ozirom na estetiko; kar pa se dostaje spekulativnih podvzetnikov in pa mestnega magistrata, so isti gotovo zadovoljni z neumestnim tržiščem.

Za svetoivansko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda je daroval Stanko Godina 4 krome mesto venca atricu Andreju.

Za pogorelce na reški cesti nam je doposlal nadalje I. M. 2 kroni, A. Goljevšek 4 krome. Skupno smo prejeli od sedaj 8 kron 90 st.

Novna slovenska šola na Koroškem. V Selih na Koroškem so je ustanovila popolna slovenska šola. Kakor poročajo „Slovenec“, zavlada je vsled tega veliko veselje med tamošnjim ljudstvom — veselje po hudi borbi. Mi pa menimo, da je ravno to veselje žalosten znak žalostne sedanje dobe za obmejne pokrajne, žalosten znak to, da slavimo praznike, kadar nas je doletela trohica pravice. To bi kazalo, da se nam redko reže kruh pravice. Bog pomagaj!

Za vsprejem slovenskih izletnikov delajo v Zagrebu velike priprave. Na kolodvoru bode pričakoval goste ves vsprejemni odbor in vsa društva bodo zapela skupno „Naprej!“ Med dame slovenske se bodo delile cvetke. Izletnike pozdravita predsednik vsprejemnega odbora in intendant dr. pl. Miletič. Gledališka predstava se prične ob 5 uri popoldne.

Miklavžev večer. V zjutranjem izdanju današnje številke objavili smo vspored „Miklavževega večera“, katerega priredi „Tržaški Sokol“ v soboto dne 7. t. m. v društveni telovadnici (na vogalu ulice Farneto in ulice Amalia). Iz tega vsporeda moglo se je sl. občinstvo osvedočiti, da bode na Sokolovem „Miklavževem večeru“ tudi glasbenega užitka, kajti pevci „Slovenskega pevskega društva“ in pa vrli tamburaši „Tržaškega Sokola“ izvršijo svojo nalogo gotovo častno, kakor so nam jedni in drugi že mnogokrat pokazali svoje vrline. Kar pa se dostaje nastopa svetega Miklavža in njegovega nebeškega in peklenškega spremstva, bode ta nastop letos gotovo tako sijajen, kakor je bil sijajen druga leta. In ta nastop bodi v tolažbo pridnim malim otrokom, v strah in grozo pa hudobnim — velikim otrokom!

„Andreas Freiherr von Čehovin“. Pod tem naslovom je g. Janko Leban, nadučitelj v Begunjah pri Cirknici, izdal 60 strani broječo knjigo, ponatis iz „Südsteirische Post“. Knjižica opisuje življenje in delovanje slavnega našega junaka Čehovina, c. kr. stotnika, rodno iz Branice pri Vipavi. „Südsteirische Post“, oznanjujoč to knjižico, piše o njej (v slovenskem prevodu): „S tem naslovom („Čehovin“) je izšel v našem listu podlistek, izpod peresa g. Janka Lebana, nadučitelja v Begunjah pri Cirknici, ki mično opisuje avstrijskega junaka barona Čehovina. Gospod pisatelj je omislil tudi poseben ponatis tega življenja-pisa. Knjižica je jako lična ter ima spredej dobro pogojeno sliko slavljenega junaka. Mi kar najgorkeje priporočamo to knjižico vsem krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, ker je jako primerna, da obuja in čvrsti patrijotični čut. Stane 1 krono (po pošti 10 nč. več) ter se dobiva pri g. pisatelju“. — Jednako pohvalno omenja tega delca tudi „Triester-Zeitung“, ki še povdarja, da se knjižica posebno priporoča „mladini po srednjih in vojaških šolah“. Kakor doznajemo, dobil je g. pisatelj več laskavih pismenih priznanj od odličnih oseb; a Njegova cesarska Visokost, nadvojvoda Ludovik Viktor, odlikoval je gosp. pisatelja s tem, da je naročil 20 vezanih iztisov.

iz Štajerskega. V Ločici pri Vranskem izvršil se je te dni grozen zločin. Neka zver v človeški podobi je umorila mlinarja Martina Trofka, njega dekle Heleno Florjan in 13letnega jej sina. Sosedom se je čudno zdelo, da vso nedeljo ni bilo videti nikogar iz družine Trofke in da tudi na večer je bilo vse temno v mlinu. Odprli so siloma vrata in zazrli so strašne pizore: gospodar je klečal mrtev v kuhinji, v hlevu je bila umorjena dekla in blizo iste nje sin. Sinočnemu „Slov. Narodu“ brzojavljajo z Vranskega, da so na Sveti Planini zaprli nekega delavca, o katerem je gotovo, da je storil te umore. Je-li res možno, da se med ljudmi, ustvarjenimi po božji podobi, tudi take — zveri!

V Trnju na Pivki blagoslovil je dne 30. m. m. veleč. g. župnik Sajovic novo cerkev sv. Trojice.

Kužne bolezni v Trstu. Od 23. do 30. m. m. bilo je prijavljenih v Tržaški občini 49 slučajev davičice (1), 3 sl. špic, 3 sl. škrlatice in 1 sl. legarja. Umrlo je 9 oseb za davičico, 1 za škrlatice in 1 za legar.

Tedenska statistika tržaška. V tednu od 17. do 23. m. m. rodilo so je v tržaški občini 86 otrok (46 moških 40 ženskih). Poleg teh bilo jih je 5 mrtvorojenih. V isti dobi umrlo je 68 oseb (32 moških in 36 ženskih). V razmerju na število prebivalstva (računano na 160.825 duš, brez vojaštva) pride 21.69 mrlicev na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 1 sl. špic, 3 sl. škrlatice, 8 sl. davičice, 1 sl. legarja, 11 sl. jetike, 8 sl. vnetja sôpnih organov, 3 samomore, 1 umor itd.

Vremensko proročanje. Znani Mathieu de la Drôme proročuje za mesec december t. l.: O polni luni (od 2. do 9.) lepo vreme po deželah ob sredozemskem morju. Hud mraz na Angleškem in Škotskem; megla na Angleškem in Severnem morju. Slab veter na suhem in na morju v tej dobi. — O prvem kraju (od 9. do 16.) oster mraz. Veter na Severnem morju. Lepo vreme ob sredozemskem morju. Temu podobno vreme o mlaju (od 16.—24.). Morja razburjena dne 23. in 24. Zlo vreme o prvem kraju (od 24. do 31.): dež, sneg in veter. Mrzli, jako nestalni vetrovi posebno ob sredozemskem in jadranskem morju, Lijonski zaliv strašno razburjen. Nestalni, močni vetrovi na oceanu in Severnem morju posebno dne 26. in 29.

Mraz skoro ves mesec. Vrsta lepih dni ob sredozemskem morju. Brodarjenje nevarno od 24. do 31. — Kdor torej veruje „proroku“ Mathieu de la Drôme, naj o Božiču nikari ne gré na morje, ampak ostane naj lepó doma za pečo.

15leten deček „sit življenja“. Pri mlekarju Santu Cantaruziju (Lahu), ulica Belvedere št. 59, služi nekoliko mesecev sém kot pomočnik 15letni Santo Pegolo (Lah). Včeraj je gospodar dečka nekoliko oštel zaradi malomarnosti. Na večer je deček izginol. Iskali so ga po vsej hiši in ker nikjer ni bilo sledu o njem, šli so iskat ga v senjak. In tam so našli dečka, visečega na železni žici, katero je bil fantalin pričvrstil na tram ter si spodnji konec ovil okolo vratu. Domačini so brezvestnega dečka rešili še pravočasno: zdravnik z zdravniške postaje dal je dečka prepeljati v bolnišnico.

Alojzij Riullin, oni tramvajev paznik, katerega je nedavno povozil tramvajev voz na gledališčnem trgu, umrl je včeraj popoldne v mestni bolnišnici.

Orjaški gozdi. Prijatelje gozdnarstva bode menda zanimalo doznati, kje so največji gozdi sveta. Tu je treba omeniti v prvi vrsti orjaških gozdov, nahajajočih se v južni Sibiriji. Tam je velikanski gozd, 4800 kilom. dolg in 2700 km. širok! V tem gozdu so smreke, visoke do 56 metrov, dravje pa je po nekaterih krajih tako gosto, da ni možno prodreti v gozd. Umevno je, da je v tej goščavi na tisoče štirjaških kilometrov, na katere so nikdar ni stopil človek. — V drugi vrsti je upoštevati ogromni pragozd, ki je v osrednji Afriki. Ta gozd se razteza nepretržno od reke Kongo do izvora Nila. Širok je 4700 km., dolgoti pa še ni bilo možno preceniti. — V južni Ameriki (v državi Peru in v severno-vstočni Braziliji) so pragozdi, ki merijo 2000 do 3300 km. V severni Ameriki (Kvebek, Ontario in na poluotoku Labrador) je največji pragozd 1600 km. širok in 2750 km. dolg. — Kaj so naši gozdi proti tem orjakom?

Črni angelji. V državi Alabama je nek podvzetni Američan opazil, da so tam bivači črnci jako pobožni. Naročil je zatorej par tisoč odtisov svetega pisma s podobami, ki bi mogel prodati niti jedne same knjige, ker so bili vsi angelji naslikani beli. Na to je naročil pametni trgovec druge iztisne svetega pisma, katerem so bili vsi angelji v podobah črni. In glej! Črnci so se kar trgali za knjige in trgovec je napravil izvrstno kupčijo. — No, zakaj ne bi smeli imeti samorci v svojem paradizu črni angeljev?

Policijsko. Včeraj so zaprli 26letnega kurilca Edvarda Periča, stanujočega v Rojanu št. 219, ker se ni hotel staviti k vojaškemu naboru. — Na Ralijevem zemljišču so včeraj prijeli stražarja 48letnega rudarja Andreja Beška iz Kranja in 23letnega izvoščka Antong Peternela iz Tolmina, oba brez službe klatila sta se med ljudstvom, kakor da bi si hotela prisvojiti česar, kar ni njiju.

Loterijske številke, izrebaue 4. t. m.: Brno 76, 65, 17, 67, 64.

Najnovejše vesti.

Sredec 4. Danes je izšlo poročilo parlamentarne preiskovalne komisije o vladanju Stambulova. Poročilo znači hudo obsodbo Stambulova, kajti očita mu nasilstvo, ovađustvo, kršenje pismene tajnosti, proganjanja, oškodovanje države za milijone, poverjenja in ropanje. Poročilo označuje vladanje Stambulova kot tiranstvo.

(O tem poročilu spregovorimo seveda obširneje, da pokažemo, kako so ljubljenci dunajskega in budimpeštanskega časopisja židovskega .Op. ured.)

Trgovinske brojavke.
Budimpešta. Pšenica za jesen 7.11 7.13
Pšenica za spomlad 1896 6.83 — do 6.84. Oves za jesen — — — — — do 6.16. Koruz za oktober — — — — — maj-juni 1896 4.45—4.48
Pšenica nova od 75 kil. f. 6.70—6.80 od 79 kil. f. 6.75—6.85, od 80 kil. f. 6.80—6.85 od 81 kil. f. 6.90—7.—, od 82 kil. for. 7.—7.05, —
Ječmen 5.80—5.85; prosa 5.40—5.75 ri nova 6.306.20
Ponudbe srednjemalo kupcev Prodaje se je 8000 m. st. Trg mlačen, cene v obée padajoče — Vreme lepo.

Praga. Nerafinirani sladkor f. 13.40 za januar 13.50, za maj 14.10 rastoče.
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev precej f. 81.—. Con cassé 32.— 32.25 Četvrtini 33.— 33.25. V glavah (soh) 32.50 — 33. jako stalno
Kavra. Kava Santos good average december 89.— za april 83.—, mlačno, padajoče
Hamburg. Santos good average za december 72.75 za mare 69.— maj 67.50 cene mirne

Dunajska borza 5. decembra 1895			
	danes	včeraj	
Drjavni dolg v papirju	100.30	100.35	
„ „ „ v srebru	100.30	100.35	
Avstrijska renta v slatu	121.10	121.15	
„ „ „ v krouah	99.95	99.60	
Kreditne akcije	374.95	371.—	
London 10 Let.	121.45	121.30	
Napoleoni	9.92 1/2	9.82	
80 mark	11.85	11.84	
100 italj. lir	45.15	45.10	

Slovensko pevsko društvo v Trstu.

Vabijo se gospodje pevci, da pridejo gotovo v petek dne 6. t. m. k pevski vaji, ker društvo v soboto sodeluje pri Miklavževem večeru „Trž. Sokola“.

ODBOR.

Liniment. Capsici comp.
s sidrom
iz Richterjeve lekarne v Pragi.
pripoznano izvrstno, bolečine blažeče maslo; dobiva se pa 40 nč. 70 nč. in 1 glđ. po vseh lekarnah. Zahteva naj se blagovoljno to splošno prikljubeno domače sredstvo a kratko kot
Richterjev liniment s „sidrom“
ter n j se previdnostno vsprejmojo le take steklenice kot pristne, ki imajo znano varstveno znamko „sidro“.
Richterjeva lekarna
„Pri zlatem levu“ v Pragi.

Sloveči prašek za zobe
prof. dr. Haiderja je najboljša sredstvo za čuvanje zob pred gnjilobo ter jih čisti, no da bi oškodoval steklenino.
V škatljicah po 30 in 50 nč. izključno v promovani lekarni
PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg.

Tinct.: Stomach: comp.
Svetega Jakoba želečne kapljice.
Skor več let skušano domače zdravilo, ki pospešuje prebav in tek poročeno itd. Steklenica 60 na. in 1 glđ. 20 nč. Kakor domače živečokrepčujoče sredstvo prve vrste, činjal se je skozi večletno rabo dra Liebera živeč okrepčujoči eliksir (Tinct. china nervotica -comp.) — Varstvena znamka + in sidro — steklenice po glđ. 1, 2 in 3.50. Po ličniskih in uradnih predpisih pripravljanih v lekarni M. Fanta v Pragu (glavna zaloga): Lekarna Serravallo v Trstu; dalje: lekarna I. Zanetti v Trstu; stara c. kr. vojaška lekarna na Dunaju, Stefansplatz, kakor tudi v drugih lekarnah.